

Vroomshoop, 14 september 2022

Betreft: technische vragen t.b.v. debat Energiearmoede op 27 september 2022

Inleiding:

Op verzoek van de PVV Twenterand vindt er, met steun van bijna alle partijen, een debat plaats op 27 september 2022 over energiearmoede. Ter voorbereiding op dit debat hebben wij een aantal technische vragen geformuleerd, deels ook gebaseerd op vragen en opmerkingen van andere fracties.

Graag zien we de beantwoording op deze vragen voor het debat in onze mailbox verschijnen. Wellicht overbodig, maar toch de opmerking dat de antwoorden op onze vragen naar alle fracties gestuurd kunnen worden.

Onze vragen:

01. Het college heeft de energietoeslag van € 800 verhoogd naar € 1300 voor mensen die zelfstandig wonen en een inkomen hebben tot maximaal 120% van de bijstandsnorm. Dit geld is reeds uitgekeerd en zal nog worden uitgekeerd aan de doelgroep wanneer deze toeslag na 1 september wordt aangevraagd en toegekend.
 - a. Aan hoeveel huishoudens is de energietoeslag reeds uitgekeerd? **Op 19 september 2022 zijn er 990 energietoeslagen uitgekeerd.**
 - b. Hoeveel geld zit er nog in de pot om uit te keren? **De uitgaven bedroegen per 19 september 2022 € 792.000. Inclusief extra uitvoeringskosten van € 4521 bedragen de totale uitgaven € 796.521. Het totale toegekende budget bedraagt € 908.900. Het resterende budget is dus € 112.379. De uitgaven zijn exclusief de verhoging van de energietoeslag van € 800 naar € 1300. Voor de verhoging krijgen we in de mei circulaire extra budget.**
 - c. Is er nog voldoende geld aanwezig om de totale doelgroep te bereiken? **De energietoeslag kan worden aangevraagd tot 1 januari 2023. De verwachting is nu we geen budget overhouden.**
 - d. Verwacht u nog meer middelen vanuit het Rijk om deze doelgroep te compenseren? Zijn hier reeds gesprekken over? **Zoals u uit de media kunt opmaken denkt het Rijk na over verdere maatregelen en voert de VNG namens gemeenten hier ook een intensieve lobby toe. We hopen en verwachten dat op Prinsjesdag meer duidelijkheid komt.**
 - e. Was deze € 1300 uitsluitend bedoeld voor de doelgroep (zelfstandig wonend en maximaal 120% van de bijstandsnorm) of had het college ook de vrijheid om de toegevoegde € 500 aan een andere doelgroep te besteden? Bijvoorbeeld mensen die zelfstandig wonen en maximaal op 130% van de bijstandsnorm zitten? **Het bedrag van de**

energietoeslag en de omvang van de doelgroep vallen onder de beleidsvrijheid van de gemeente. Het Rijk adviseert een bedrag van € 800 (later verhoogd naar € 1300) en een doelgroep tot 120 % van de bijstandsnorm en hier is ook het budget op gebaseerd. Het college van Twenterand heeft zich, zoals de veruit meeste andere gemeenten in Nederland (84 % van de gemeenten hanteren de norm van 120 %), aan het advies van het Rijk gehouden.

- f. Verwacht u nog gelden vanuit het Rijk voor mensen die buiten de doelgroep vallen? Is hier al over gesproken? We hebben het dan over de mensen die zelfstandig wonen, op maximaal 130% van de bijstandsnorm zitten en over mensen die tot de zogenoemde middeninkomens behoren. Of voor ouderen die een klein pensioen hebben naast hun AOW. **Zie antwoord op vraag 1d.**

02. Er wordt in Den Haag gesproken over een noodfonds voor mensen die hun energierekeningen niet meer kunnen betalen.

- a. Wat is de status van deze plannen? **De eerste berichtgeving over een noodfonds dateert van 13 september 2022. Er zijn heden (19 september) nog geen aanwijzingen gegeven over hoe dit noodfonds eruit zal gaan zien en wie het noodfonds uit zal voeren.**
- b. Er is veel kritiek van mensen op een mogelijk noodfonds voor mensen die hun rekening niet meer kunnen betalen. Vooral van de kant van mensen die werken en van mensen die een middeninkomen hebben. Mensen die geen toeslagen ontvangen, hard werken en ook hun rekeningen niet meer kunnen betalen. De PVV is het met deze mensen eens. Hoe staat het college hierin? Want ook mensen die € 3000 netto verdienen en een energienota van € 800 maandelijks moeten ophoesten, hebben financiële compensatie nodig vindt de PVV. Hoe kijkt het college hier tegenaan? Gaat het college zich ook hard maken voor deze mensen? **Het noodfonds zou een landelijke regeling zijn, het is niet duidelijk hoe het eruit zal gaan zien en wie ervoor in aanmerking komt. Uw vragen over dit noodfonds zijn vooralsnog voorbarig en bovendien niet technisch van aard.**
- c. In plaats van het oprichten van een noodfonds voor mensen die hun rekening niet meer kunnen betalen, zou het veel eerder zijn om de belastingen op energie af te schaffen dan wel te minimaliseren. Dan hebben alle huishoudens hier voordeel bij. Bent u het met ons eens? Draagt u deze boodschap ook uit richting Den Haag? In Twents verband dan wel in VNG verband? **Dit is geen technische vraag.**
- d. In Enschede is overeenstemming bereikt om een lokaal noodfonds op te richten voor mensen die hun rekeningen niet meer kunnen betalen. Die krijgen, voor zover wij goed zijn ingelicht, een renteloze lening aangeboden. Hier is de PVV geen voorstander van. Eerst huishoudens de schuld injagen en hen dan een lening aansmeren, die uiteindelijk toch terugbetaald moet worden. Lijkt ons geen wenselijke situatie. Wat vindt het college hiervan **De gemeente Enschede is bezig met het opzetten van een noodfonds. Dit is ingezet voor de berichtgeving over een landelijk noodfonds. Het is ons niet bekend hoe dit eventuele noodfonds van de gemeente Enschede eruit zal gaan zien en of het er ook komt als er ook een landelijk noodfonds komt.**

We vragen dit omdat wethouder Mark Paters ons op 13 september jl. vertelde dat het college ergens mee bezig is. Kan het college de raad alvast enige informatie doen toekomen wat ongeveer de strekking wordt van de extra hulp van de gemeente aan onze inwoners die het moeilijk hebben op dit moment? **Het college denkt na hoe inwoners verder geholpen kunnen worden. Eventueel extra maatregelen zullen ook afhankelijk zijn van wat het Rijk doet. Zodra het college hier meer zich op heeft zal u dit vernemen.**

03. Is het mogelijk om via Bijzondere Bijstand meer mensen te compenseren voor de gestegen energiekosten? Zo ja, is dit dan een optie voor het college? Zo nee, waarom is dit niet mogelijk? Of waarom is dit geen optie? Wat is er voor nodig om dit in de toekomst wel mogelijk te maken? **Het Rijk geeft aan dat gemeenten inwoners naast het verstrekken van de energietoeslag kunnen ondersteunen via de individuele bijzondere bijstand. Het Rijk geeft hier echter geen financiële middelen voor. Als het college besluit om individuele bijzondere bijstand toe te kunnen kennen voor energielasten dan zullen hier beleidsregels voor moeten worden opgesteld. Het college zal deze optie meenemen in de afweging hoe inwoners verder te helpen.**
04. Wanneer beleidsregels leiden tot onbillijke situaties kunnen we dan via andere wegen meer mensen compenseren voor de gestegen energiekosten? Het college heeft te kennen gegeven wel gebruik te maken van de Algemene wet bestuursrecht wanneer beleid leidt tot onbillijke situaties. Gebeurt dit al? Of is het college voornemens om deze route te gebruiken? Zijn hier financiële risico's aan verbonden voor de gemeente? Of zijn de risico's af te dekken? **Beleidsregels in het sociaal domein vallen onder de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Awb kent een algemene hardheidsclausule die het mogelijk maakt om af te wijken van de eigen beleidsregels als toepassing van de beleidsregels zijn doel voorbij schiet. Een hardheidsclausule dient slechts incidenteel te worden toegepast aangezien toepassing in principe op gespannen voet staat met het gelijkheidsbeginsel (gelijke gevallen dienen gelijk te worden behandeld) en het rechtszekerheidsbeginsel (inwoners dienen te weten waar ze aan toe zijn). Het college probeert bij de afhandeling van aanvragen van de energietoeslag de beleidsregels niet te rigide uit te voeren, maar kan met toepassing van de hardheidsclausule niet stelselmatig de eigen beleidsregels oprekken. Als dit wel gebeurt kan het beter de beleidsregels aanpassen.**
05. Omdat o.a. het Rijk meer geld ter beschikking stelt aan gemeenten en omdat we minder geld uitgeven aan bepaalde voorzieningen, zijn we in staat om geld aan onze reserves toe te voegen. Is het een optie om een deel van dit geld te bestemmen om meer mensen te compenseren voor de gestegen energielasten? U mag het antwoord ook verwerken in het antwoord op vraag 02 d. En heeft de gemeente, bij een positief antwoord, in beeld hoeveel huishoudens in Twenterand deze compensatie nodig hebben? Zo ja, welk bedrag hangt hier dan aan? En is dit bedrag toereikend? **Het college stelt voor het overschot te gebruiken om de financiële positie van de gemeente voor de komende jaren te versterken. De raad kan via haar budgetrecht een andere keuze maken.**
06. De PVV is voornemens om voor de tweede keer een Motie Meldpunt Energiearmoede in te dienen tijdens de raadsvergadering van 27 september aanstaande. Doel van de motie is om inzicht te krijgen in het aantal huishoudens dat in de problemen is gekomen door de hoge energieprijzen, het nu al lastig heeft om rond te komen door de gestegen energieprijzen dan wel verwacht in de problemen te komen wanneer de echt koude maanden zich aandienen. De eerste groep zal zich melden bij het Meldpunt Schulden en maatschappijen zullen deze groep in beeld hebben, maar de tweede en derde groep (verborgen armoede) is veel lastiger te traceren. Veel mensen uit deze twee groepen zullen niet snel naar buiten treden uit schaamte voor hun situatie. In de Motie Meldpunt Energiearmoede willen we deze twee groepen wel in kaart kunnen brengen. Rekening houdend met de privacy wetgeving. In onze ogen is het namelijk schokkend en mensonterend wanneer huishoudens meer dan 15% van hun netto besteedbare inkomen aan energie kwijt zijn, een basis behoefte.

Hoe staat het college tegenover zo'n motie? We beseffen dat we in een tijdsfase zitten dat er tussen nu en 27 september vanuit Den Haag maatregelen kunnen komen waardoor zo'n meldpunt niet meer nodig is, bijvoorbeeld wanneer er net als in andere landen een plafond komt wat energierekening betreft, maar vooralsnog zijn er nog geen concrete plannen, die ook nog eens de problemen volledig tackelen. Er zijn vele soorten armoede (energiearmoede, menstruatiearmoede, woonarmoede, sportarmoede etc.) maar uiteindelijk gaat het vooral om een gebrek aan financiële middelen. Voor inwoners met financiële problemen heeft de gemeente het Meldpunt Schulden. Daar is de deskundigheid aanwezig om inwoners met financiële problemen te helpen ook als ze worden veroorzaakt door de hoge energielasten. De hulp kan gericht zijn op de schulden (schuldhulpverlening) maar ook op het aanvragen van voorzieningen. Het college zet liever in op de bekendheid, laagdrempeligheid en dienstverlening van het Meldpunt Schulden dan op een nieuw Meldpunt. Dit laatste zal alleen maar tot verwarring bij inwoners leiden. Bovendien komen vanuit de wettelijke vroegsignalering op basis van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) nu al de signalen over betalingsachterstanden van inwoners bij energieleveranciers binnen bij het Meldpunt Schulden. Als iemand dus een betalingsachterstand heeft bij de energieleverancier krijgt het Meldpunt Schulden daarvan een signaal en zal het actie ondernemen.

- a. Klopt het dat bij energiemaatschappijen en het Meldpunt Schulden zich geen huishoudens hebben aangemeld met betalingsproblemen? Hier kunnen diverse oorzaken aan ten grondslag liggen wanneer dit klopt. Schaamte, mensen die hun voorschot zelf hebben verlaagd (schijnt nu niet meer te kunnen of slechts een bepaald percentage), mensen die in de kou zitten en geen gas meer afnemen, mensen die op straat leven/in de auto en het kan zelfs zo zijn dat er nergens problemen zijn. Iets wat wij ons niet kunnen voorstellen. Kan het college hier iets meer over kwijt? Nee, dat klopt niet. Iedere maand komen er vanuit de vroegsignalering signalen van energieleveranciers over betalingsachterstanden binnen. We zien hier alleen geen significant structurele stijging in. Het kan wel zo zijn dat inwoners een te laag voorschotbedrag betalen en dat het probleem pas aan het licht komt bij de jaarafrekening. Meer in het algemeen komen er wel signalen binnen van inwoners die zich zorgen maken over de betaalbaarheid van de energiekosten in de winter. De energietoeslag wordt ook massaal aangevraagd (zie ook vraag 1a).

Dit zijn onze vragen. Wanneer andere fracties nog meer vragen hebben, hoop ik dat de antwoorden op deze vragen in één stuk aan de raad worden toegezonden.

Met vriendelijke groet,

Erik Veltmeijer,
PVV Twenterand.